

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/24/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4116201322
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Boris Minks
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4116201322.4

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Borisa Minksa a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Olivera Kolenčíka, v spore žalobcu: Sociálna poisťovňa, Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, IČO: 30 807 484, proti žalovanému: T. Q., nar. XX.X.XXXX, bytom B., M., zastúpený JUDr. Pavlom Gráčíkom, advokátom so sídlom v Nitre, Farská 40, o zaplatenie 1 449,61 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 18. októbra 2016 č. k. 16C/25/2016-34, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec **mu v r a c i**
a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (Okresný súd Nitra) rozsudkom zo dňa 18.10.2016 č. k. 16C/25/2016-34 vychádzajúc z právneho posúdenia v zmysle § 420 ods. 1, 2, § 427 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka (ďalej iba „OZ“) a § 238 ods. 1, 3 a 4 zák. č. 461/2003 Z. z., o sociálnom poistení uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1 446,91 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2. O náhrade trov prvoinštančného konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1, 2 CSP tak, že žalobcovi, ktorý bol v spore úspešný vznikol nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania bude rozhodovať vyšší súdny úradník samostatným uznesením.

3. Pokiaľ ide o rozhodnutie vo veci samej prvoinštančný súd konštatoval, že trestným rozkazom Okresného súdu Trenčín č. k. 2T/35/2007-204 právoplatným dňa 19.5.2007 bol žalovaný uznaný vinným zo spáchania trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1, 2 Trestného zák., účinného do 31.12.2005. Predmetného trestného činu sa mal dopustiť ako vodič nákladného motorového vozidla zn. Renault Trafic, keď sa dostatočne nevenoval riadeniu tohto vozidla, narazil do nákladného motorového vozidla zn. Avia, čím došlo k ťažkým zraneniam jeho spolujazdca L. U., ktorý na mieste dopravnej nehody zraneniam podľahol. Dopravná nehoda bola spôsobená v rámci plnenia si pracovných úloh žalovaného vozidlom, ktorého vlastník bol vtedajší zamestnávateľ žalovaného spoločnosť Veľkoobchod - ZBRANE, spol. s r. o., ktorá spoločnosť mala uzatvorenú poisťnú zmluvu s Komunálnou poisťovňou, a.s., predmetom ktorej bolo poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

4. Tieto skutočnosti neboli medzi stranami sporu sporné a takisto spornou nebola ani výška dávok dôchodkového poistenia vyplatených žalobcom M. formou vdovského dôchodku. V danom prípade bola sporná pasívna vecná legitímácia žalovaného. Žalovaný v tejto súvislosti poukazoval na ust. § 420 ods. 2 OZ a žalobca zasa odôvodňoval zodpovednosť žalovaného subjektívnym princípom, podľa ktorého zodpovedá ako vodič za škodu, ktorú zavinil a spôsobil.

5. Podľa § 420 ods. 2 OZ namiesto priameho škodcu zodpovedá za škodu právnická osoba alebo fyzická osoba, ak bola škoda spôsobená pri činnosti priameho škodcu vykonávanej pre právnickú

alebo fyzickú osobu, ktorého na túto činnosť použili. Od tejto situácie je potrebné však odlišovať, ak škodca vykonávajúci činnosť pre právnickú osobu poruší aj predpisy zakladajúce jeho všeobecnú zodpovednosť za škodu vo vzťahu k poškodenému. Napríklad keď vodič motorového vozidla poruší pri výkone práce v prospech svojho zamestnávateľa dopravné predpisy v dôsledku čoho potom spôsobí škodu tretej osobe. V takom prípade právnická osoba - prevádzkovateľ motorového vozidla zodpovedá tretej osobe ako prevádzkovateľ podľa § 427 OZ a priamy škodca vzhľadom na znenie § 420 ods. 2 veta druhá OZ. Ide však o zodpovednosť v prípade uplatňovania škody samotnou poškodenou, ktorá vznikla v je majetkovej sfére. Vzhľadom na osobitnú úpravu realizovanú ust. § 238 ods. 1 zák. o sociálnom poistení (zák. č. 461/2003 Z. z.) nemožno na daný prípad aplikovať ustanovenia OZ. Pri zodpovednosti za škodu podľa § 238 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z., o sociálnom poistení ide o špeciálny druh občianskoprávnej zodpovednosti za škodu, ktorý sa líši od všeobecnej zodpovednosti za škodu upravenej v OZ. Zákonným predpokladom vzniku nároku žalobcu je to, že svojmu poistencovi vyplatil dávky nemocenského poistenia alebo dôchodkového zabezpečenia, ktoré boli poskytnuté a vyplatené ako následok zavineného protiprávneho konania tretej osoby proti poistencovi. Ak bola poistencovi poskytnutá niektorá z uvedených dávok, ale vznik jeho nároku na dávku nebol zapríčinený zavineným protiprávnym konaním tretej osoby, nemá sociálna poisťovňa v zmysle citovaných ustanovení regresné právo na náhradu škody. Uvedené potom znamená, že tretia osoba má povinnosť nahradiť poskytnuté dávky alebo nahradiť poisťovni škodu len v takom rozsahu, v akom je jej zavinené protiprávne konanie v príčinnej súvislosti s poskytnutými dávkami, na ktoré vznikol poistencovi nárok v dôsledku konania tretej osoby.

6. Súd prvej inštancie podanej žalobe žalobcu v celom rozsahu vyhovel, pretože nebolo sporné to, že žalovaný spôsobil danú dopravnú nehodu a jeho zavineným protiprávnym konaním vznikla žalobcovi škoda.

7. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný, ktorý požiadal odvolací súd o zmenu napadnutého rozsudku v zmysle § 388 CSP tým spôsobom, že podanú žalobu žalobcu v plnom rozsahu zamietne. Žalobca zároveň žiadal priznať náhradu trov konania. Napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čo je odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP.

8. Pri tom výklade, ako v prejednávanej veci zaujal súd prvej inštancie, sa totiž dostávame do takej situácie, kedy sa na tento účel (náhrada škody uplatnená žalobcom podľa § 238 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z.) popiera aj princíp povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, keďže pri takomto výklade škody pre žalobcu nebude môcť z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uhradiť ani v prípade, ak škodu spôsobí pri činnosti vlastníka vozidla jeho pracovník, pretože voči žalobcovi (sociálnej poisťovni) je výlučne zodpovedný iba ten pracovník, a nie vlastník vozidla. Uvedené je absolútne nelogické a hrubo nerešpektujúce aj účel zákona, ktorý je jednoznačne postavený na zodpovednostnom princípe podnikateľa pri výkone jeho činnosti, ktorý je na daný účel poistený a nie priamo voči jeho zamestnancovi. Ustanovenie § 238 ods. 1 cit. zák., narába s pojmom „náhrada škody“, čo je pojem výsostne občianskoprávny, a preto pre jeho výklad je nutné použiť OZ. V tejto súvislosti odvolateľ poukázal na obsah uznesenia NS SR sp. zn. 3MCdo/19/2008 zo dňa 21.1.2009 podľa ktorého: „Zavinenie ako subjektívna kategória je v prípade tohto občianskoprávneho zodpovednostného vzťahu neopomenuteľným predpokladom vzniku zodpovednosti. Keďže osobitné predpisy, zák. č. 274/1994 Z. z., o Sociálnej poisťovni a zák. č. 461/2003 Z. z., o sociálnom poistení otázku zavinenia (spoluzavinenia) v tomto zodpovednostnom vzťahu neupravujú, je treba vychádzať zo všeobecnej úpravy, tak ako je zakotvená v ust. § 420 a § 441 OZ“. S poukazom na toto rozhodnutie NS SR potom nie je možné hodnotiť ako správny záver súdu prvej inštancie v tom smere, že na daný prípad sa predmetné ust. OZ nevzťahuje.

9. Žalobca v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu žalovaného uviedol, že napadnutý rozsudok Okresného súdu Nitra č. k. 16C/25/2016-34 zo dňa 18.10.2016-34 zo dňa 18.10.2016 považuje za správny, a preto navrhuje odvolaciemu súdu, aby ho potvrdil. Pokiaľ dochádza k stretu objektívnej zodpovednosti zamestnávateľa rezultujúcej z príslušných ustanovení OZ, ohľadne zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a subjektívnej zodpovednosti žalovaného ako vodiča, uznaného vinným za spôsobenie dopravnej nehody, pri ktorej došlo k smrti L. U., ako dôsledok porušenia predpisov o premávke na pozemných komunikáciách, pričom subjektívna zodpovednosť žalovaného vyplýva zo všeobecných ustanovení OZ o náhrade škody v nadväznosti na špeciálne ust. § 238 ods.

1 zák. č. 461/2003 Z. z., o sociálnom poistení, potom za vzniknutú škodu by mali obidvaja zodpovedať spoločne a nerozdielne. Uvedené však nevylučuje to, aby sa žalobca so svojím nárokom na náhradu škody obrátil priamo iba voči niektorému z týchto dvoch subjektov.

10. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP) rozhodujúc o podanom odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 18. októbra 2016 č. k. 16C/25/2016-34, svojím rozsudkom zo dňa 21. februára 2018 č. k. 5Co/33/2017-55, ako vecne správny potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP stotožniac sa s obsahom odôvodnenia napadnutého rozsudku.

11. Proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 16C/25/2016-34 zo dňa 21. februára 2018 podal po splnení podmienok v zmysle § 419 a nasl. CSP dovolanie žalovaný, o ktorom rozhodol Najvyšší súd SR uznesením pod sp. zn. 2Cdo/63/2019 zo dňa 19. decembra 2019 tak, že zrušil rozsudok Krajského súdu v Nitre z 21. februára 2018 sp. zn. 5Co/33/2017 a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

12. V odôvodnení zrušujúceho uznesenia dovolací súd uviedol, že účelom odôvodnenia súdneho rozhodnutia je vysvetlenie postupu súdu ako aj dôvodov jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti v zmysle § 393 CSP, tak je potom nepreskúmateľné. V danej prejednávanej veci dovolací súd dospel k tomu záveru, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, čím je založená dôvodnosť a prípustnosť podaného dovolania v danej veci zo strany žalovaného. Vytknutý nedostatok na strane odvolacieho súdu spočíva v tom, že tento sa dostatočne nevyporiadal s odvolacími námietkami žalovaného, pričom zotrval iba na názore prvoinštančného súdu v tom smere, že ust. § 420 ods. 2 OZ sa v danom prípade pre účely posúdenia zodpovednosti za škodu a zavinenia z pohľadu posúdenia nároku uplatneného podľa § 238 ods. 1 Zák. o sociálnom poistení aplikovať nemôže. Dovolateľ správne namietal, že odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí nijako nevyssporiadal s právnym názorom dovolacieho súdu obsiahnutého v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3MCdo/19/2008 z 21. januára 2009.

13. Z uvedeného dôvodu dovolací súd odôvodnenie odvolacieho súdu považoval za také, v ktorom absentuje akákoľvek zmienka o citovanom rozhodnutí NS SR. Takisto odvolací súd v rámci argumentácie obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nedal odpoveď na námietku dovolateľa vznesenú ešte počas základného konania, týkajúcu sa výkladu právneho názoru dovolacieho súdu obsiahnutého v jeho rozhodnutí sp. zn. 3MCdo/19/2008 zo dňa 21. januára 2009.

14. Dovolací súd s poukazom na ust. § 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie, pretože v prípade napadnutého rozhodnutia dovolaním išlo o rozhodnutie arbitrárne a nepreskúmateľné, ktorým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP) viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP) obsiahnutým v zrušujúcom uznesení NS SR zo dňa 19. decembra 2019 sp. zn. 2Cdo/63/2019 zistil, že odvolanie v danej veci bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote pre podanie odvolania podľa § 362 ods. 1 CSP. Odvolací súd viazaný rozsahom a obsahom podaného odvolania (§ 379 a § 380 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) následne dospievajúc k tomu záveru, že podané odvolanie žalovaného je dôvodné a preto za použitia procesného postupu v zmysle § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP v spojení s § 391 ods. 1 CSP o predmetnom odvolaní rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

16. Podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

Podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

Podľa § 391 ods. 1 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

Podľa § 217 ods. 1 veta prvá CSP, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Podľa § 220 ods. 2 veta tretia CSP, súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

17. Súd je povinný rozsudok odôvodniť spôsobom zakotveným v ustanovení § 220 ods. 2 CSP, čo je jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu vyplývajúcich z Listiny základných práv a slobôd ako aj z článku 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces. Nedostatok odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutia je vo svojej podstate porušením základného práva strany sporu na spravodlivý proces. Ak je rozhodnutie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné, musí ho odvolací súd zrušiť, pretože inak by zaťažil konanie vadou, ktorá môže mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

18. Hlavným dôvodom k aplikácii procesného postupu odvolacím súdom v rámci odvolacieho konania v zmysle § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP v spojení s § 391 ods. 1 CSP, ktorý mal za následok zrušenie napadnutého prvoinštančného rozsudku s jeho následným vrátením prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, bolo jednak nedostatočné odôvodnenie rozsudku a zároveň aj predčasný právny záver súdu prvej inštancie o danosti pasívnej vecnej legitímácie na strane žalobcom označeného žalovaného.

19. Odôvodnenie vyhovie podanej žalobe vo veci samej, tak ako je skoncipované v bode 16. odôvodnenia napadnutého rozsudku, podľa názoru odvolacieho súdu nespĺňa kritérium „presvedčivosti“ tak ako je zakotvené v ust. § 220 ods. 2 CSP. Konštatovanie, že tento druh nároku Sociálnej poisťovne (žalobcu) voči tretím osobám je potrebné vnímať ako samostatný majetkový a peňažný nárok toho subjektu, ktorý vyplatil nemocenské alebo dôchodkové dávky poškodenej osobe, považuje odvolací súd za nedostatočné. Takisto aj argumentáciu prvoinštančného súdu, tak ako je prezentovaná ďalej v bode 17. odôvodnenia predmetného rozsudku v tom smere, že podanej žalobe súd vyhovel, pretože v konaní nebolo sporné, že žalovaný spôsobil dopravnú nehodu a jeho zavineným protiprávnym konaním vznikla žalobcovi škoda považuje odvolací súd vzhľadom na skutkové zistenia a zároveň aj špecifiká danej prejednávanej veci za nepostačujúcu a to najmä vzhľadom na dikciu ust. § 420 ods. 2 OZ. Súd prvej inštancie pri uvádzaní slovného spojenia „tretej osoby“ bližšie nešpecifikoval, čo vlastne toto spojenie obsahuje, resp. akých osôb sa týka. Takisto svoj zaujatý právny názor nepodporil ani s odkazom na niektoré z rozhodnutí prijatých, či už krajským súdom v rámci SR alebo Najvyšším súdom SR v oblasti tejto problematiky.

20. Na margo rozhodnutia NS SR zo dňa 21. januára 2009 sp. zn. 3MCdo/19/2008, na ktorého právny záver poukázal aj dovolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení zo dňa 19. decembra 2019 sp. zn. 2Cdo/63/2019, odvolací súd poznamenáva, že s takto zaujatým právnym záverom sa stotožňuje a predmetné rozhodnutie dovolacieho súdu dáva aj do pozornosti súdu prvej inštancie v rámci ďalšieho postupu v tomto konaní.

21. Z pohľadu danosti pasívne vecne legitimovaného subjektu v tomto konaní po právnej a aj argumentačnej stránke súd vysvetlí vzťah medzi ust. § 238 ods. 1, 6 zák. o sociálnom poistení a § 420 ods. 1, 2 OZ a to aj z pohľadu vzťahu špeciálneho a všeobecného právneho predpisu a v konečnom dôsledku určí, či zodpovednostným subjektom v danom právnom vzťahu je vodič alebo jeho zamestnávateľ a to aj s prihliadnutím na štandardne platnú judikatúru v tejto oblasti.

22. V kontexte uvedených dôvodov odvolací súd podané odvolanie žalovaného zo dňa 1.11.2016 smerujúce voči rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 18.10.2016 č. k. 16C/25/2016-34 vyhodnotil ako dôvodné s rozhodnutím o ňom tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

23. Vo svojom novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho a dovolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal odvolací súd pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).